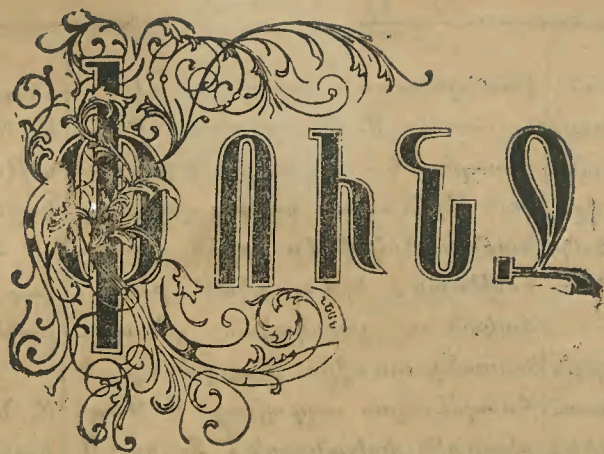

Փռնընչ ՇԱՌԱՔ՝ օրերը կը հրատարակուի :
Տարեկան բաժանորդագիւնն է երկու. եւ կէս
արծաթ ՄԷՃԻՒ կանխիկ վճարելի, թէ մայրա-
քաղաքիս է. իւր արուարձանաց է. թէ գաւառաց
համար :

վեց եւ երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ
կրնդունուի :

Տեղական և գաւառական թղթատարութեան
ծախսը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ :

Հատը 40 փարայ է, եւ կգտնուի մասնաւորապէս Պաննե-Գափու ջրավաճառ. եւ գրավաճառ Պօղոս աղայի խանութը :

Ծանոցման տողը 3 դրուշ է մեկ անգամի համար. Ասելի աման կըլլայ անելի անգամենքու համար :

Խմբագրութեան վերաբերեալ որ եւ գլր ուղղելի առ Տօրին-Տէր Հ. Ս. Ալանաճեան Կ. Պոլսի Պարզ-բազար Դափլիկ խան վերի յարկ թիւ 46 :

ADRESSE

H. S. ALADJADJIAN

Directeur du journal Armenien Pounteh
—16 Nafié-Han . Balouk-Pazar 16—
Constantinople

፳፻፲፱ 1938

Ἐ Ὁ, Ε Ὁ, ΙΘ.

1885 年 4 月 20

ԱԶԳԱՅԻՆ

Անհատական Տ. Յարության Ս. Պարթևյան Հայրն երկուշաբթի անուա-
ռօտ մայրաքաղաք հասնելով, և
սահմանադրական Ուխտն ընելով
ամբարձու պատրիարքական գ-
հուն վրայ, և ձեռքն առաւ Ազ-
գէն ղեկն: Որպէս յետ ընտրու-
թեան, նոյնպէս և այս առթիւ
կարողութիւն՝ յաջողութիւն՝ յա-
րատեալ անվատ գործունէու-
թիւն և մշտնջենաւոր անկողնա-
կալութիւն կը մաղթեմք նորին
բարձր Մարգարիտութեան համար
միանգամայն ամենաշնորհ վտախա-
յալսնելով, որ նորին ամենա
պատուութեան ի մեծարանս տե-
ղի ունեցած հանգիսից ու ընդու-
նելով թեանց ժամանակ տեսնուած
եռանդեան գէթ կիսուն չափ
գործնական եռանդն ու աշխոյժ
տեսնուի՝ նորա ազգօգուտ ջանից
ու ձեռնարկութեանց յաջողու-
թեան համար: Եւ ահա այս բա-
րեմաղթութեամբ ու բարձձանօք
հանդիմեք պատմել տեղի ունեցած
հանգիսեաներն ու ընդունելութիւնն
նրոն:

Ի Յապէ իջաւ Երուսաղէմէն,
Ապրիլ 3ին, Դէր. Մատթէոս Սրբ-
բաղանի և Փանոսեան Դէօրգէֆէն.
տիկ հետ: Մինչև $4\frac{1}{2}$ Ժամու ճա-
նապարհ յուղարկ ելեր են Երու-
սաղիմայ համոյն Միաբանք, Յու-
նաց կողմանէ արքեպիսկոպոս մը
և Թարգմանն, Հատինաց Ս. Պատ-
րիարքին և Ֆրանչիսկեան միաբա-
նութեան Թարգմանք, Երուսաղի-
մայ կառավարչի փաշայի Թարգ-
մանն, ոստիկանապետն և այլք:
Ամեն, Տ. Եսայի Ս. Պատրիարքն
իւր քարտուղար Անուշեան Դար-
բէէ վարդապետն մինչև ի Պօլիս
Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հօր
տրամադրութեան ներքև գրեր է:

Յապոնիայի Աստիլ 7 ին Լյուդի է-
բեր շողենաւը մտեր է, և երբ
Պերս-է հասեր է չղեհեաւն, Նորին
բարձր Սրբաշնութիւնը պետական
մակուկով ցամաքն ելնելով տեղ-
ւոյն Ս. Նշան վանքը գացեր է,
ուր ճաշ արուեր է, և աղգայնոց
ջատարադդեսաց և տեղական կա-
թապարութեան կողմանէ պաշտօ-
նաւորներք, ինչպէս նաև Բիւրեղեան
էֆէնտի որ տեղւոյն կարող պաշ-
տօնակցներէն է, ի տես ելեր են.
Ս. Պատրիարքը չղեհեաւ վերա-
դարձեր է՝ ջրխապտեալ բազմա-
թիւ մակպկներով:

Իշխաններ է Խորհրդ, Ապրիլ
42 ին առաջատուն, ուր համարվում
բեալ տնտեսներ են խուռն բազմու-
թիւն ազգայնոց և օտարազգեացի
իզմիրն ոտտիկանապետ էլչրէֆ փա-
շա՝ Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան:
հանդերձ էկեղեցականօք, Սպար.
Քալանն Վսեմ. Յովհաննէս էֆէն.
տի և այլ երևելիք, Գաւառական
ընդհանուր ժողովոյ ղ-ւանն, Վարօ.

լուծեան ատենապետն և տեսչա-
կորչճոյոյ անգամը շոգենալը
վաւթացեր են առ Ամեն Տ. Յա-
րութին Ս. Պատրիարք Հայրն, և
ժամ մը յետոյ Նորին բարձր Սըր-
բաղնութիւնը պետական մակու-
կով նաւահանգիստն ելեր է հրա-
ւիրակաց և ուղեկցաց հետ, յորս
էր Փափաղեան Ստեփան Էֆէնտի-
ալ՝ որ ընտանեօքն յերուսաղէմ
գնացած էր յուխտ և յերկրպա-
ղութիւն: Նաւահանգստին վրայ
խռնեալ բազմութիւնը՝ կեցցէն-
բու եռանդալին ազաղակներով
և ոստիկանք ու հնծեալ ոստի-
կանք զինուորական ուղւռնիւ ըն-
դուներ են զինքն: Վսեմ. Սպար-
թալեան Էֆէնտիի յատուկ և ոյլ
մասնաւոր կառօք, Ս. Ստեփան-
նոս եկեղեցին երթալով Ս. Պատ-
րիարքն, և շուրջառով ու գտա-
նալու տաճարը մանեւով կարճ-
աղօթքն մը յետոյ, գոհունակու-
թիւն յայտներ է իրեն եղած ըն-
դունելութիւնն համար, բարեմաղ-
թութիւններ ըրեր է Օգոստ. Սուլ-
թանին համար, և օրհներ է ըմ-
պլուռնիոյ Հայ ժողովուրդն: Նա-
ւահանգստէն մինչև եկեղեցին

բորտը ճանաչարհն անանյանելի է
եղեր ժողովրդեան ստուարախիտ
բազմութեան պատճառաւ: Նորին
Սրբաշնութեան եկեղեցի մտած
ու ելած առենը, Մերովպեան
վարժարանի սանունը և քաղցրա-
ձայն մանկունք՝ երկու կարգ շար-
ուած՝ ազգային եռանդուն երգեր
երգեր են: Ս. Պատրիարք Հայրն
երբ եկեղեցիէն առաջնորդարան
եկեր է, Մերովպեան վարժա-
րանի ուսանողաց մին՝ ի դիմաց
ընկերացն՝ շնորհաւորական ուղերձ
մը կարգացրեր է, և Վեմամայլ
Յովհաննէս էֆէնտի Սպարթայ-
էն՝ ի դիմաց Համայն ազգայնոց
Հովանոյիդ՝ շնորհաւորելով Նորին
Սրբաշնութեան գաղափար եղանակ

զուգորդում են զանազան, վաղից ղեկավարել են յաշողութիւն մարմինը է։ Ս. Պատրիարքը շնորհակալ լինելով յայտարարքեր է, լին Պատրիարքան պաշտօնն ստանձնած է ոչ լին իւր անձին, այլ ազգային գործող մարմնոց ակադեմիան ու գործակցութեան վստահելով։ Ապա այցելութիւն է Մեսրոպեան և Հռիփսիմեան վարժարաններն, յոր ուսանողը ազգային էրդ երգեր, ուղերձներ, կարգացեր են, և Ս. Պատրիարքն օրհներ ու խորխուհանայ յորդորներ կարգացեր է առ ուսանողը և ուսանողուհիս։ Անտի Սպարթալեան հիւանդանոցն գնացեր, և Սպարթալեան հանգուցեալ Յակոբ Էֆենտիի գերեզմանն օրհներէն յետոյ, ի ճաշ հըրաւիրուեր է տեղւոյն ազգային երեւելիներէն Սրապեան կարապետ Էֆենտիի ապարանքն։ Իսկ երեկոյն, Սպարթալեան Էֆենտիի տարալինեոյ հոյակապ պարանքին մէջ ընկերեր է հրաւիրակաց, Գեր. Տ. Մեղիսեանիկ Սրբազանի

և այլոք հետ, յորս գանուներ է փափաղանքն էֆէնտիլ ալ: Բաժակներն քամուներ են Օգոստ. Սուլթանի, Ամեն Ս. Պատրիարք Հօր, Տ. Մեւրիսիդէի Սրբազանի, Ապարթաւան էֆէնտիլի և նորա գերդաստանի և Իւրիլլեան Տ. Մատթէոս Սրբազանի համար, և Ս. Պատրիարք Հայրն օրհնելով բոլոր սեղանակիցներն, և Ապարթաւան գերդաստանն և Աղղին օգտին ու բարոյն համար աշխատող այսպիսի ականաւոր աղգայիններն, ելեր է ընդունելութեան դահլիճն, ուր ընդդէպն նշանաւոր աղգայնոց բաղումէն ներկայանալով Նորին Սըրբաղնութեան, յարգաւորք ընդունուներ են: Հէտե եալ առաւօտ, շաբաթ, Ս. Պատրիարք Հայրն՝ առ Վոսմափայլ կուսակալ Հաճի Նալիտ փաշա այցելեր և արժանավայել մեծ արանօք ընդունուներ է: Նորին վոսմաթիւնը պահ մ'ետքը փութացեր է ի վոսիադարձ այցելութիւն Ս. Պատրիարք Հօր: Կէս օրէն վերջը Ս. Պատրիարք Հայրն օրհնելով Զմիւռնիոյ աղիւս ժողովուրդն, որ դարձեալ դուռդագունդ խռններ է ի քարափն, և ընորհակալութիւններ յայտնելով սիրալիր ընդունելութեանց համար, դարձեալ հանդիսիս վերադարձեր է յեղեթ շորհնանալ, որ հանրայ ելեր է դէպ ի Պոյսի

Տարտանելի ուռն, կիրարկե ա.
ուսում, ժամը 21/3-ին, երբ տես-
նուներ է խաբէօ, Լոյտի ժիւրի-
դէր շղեփնաւն, որ մայրաքաղա-
քէս մեր աղգային հրաւիրակնե-
րը տարած էր յատկապէս և առա-
ւօտեան ժամը 11-ին հասած էր
անդր, իսկոյն զարգարտներ է դը-
նակօք, և հրաւիրակաց մէկէն եկե-
լեցականաց և աշխարհականաց
խումբ մը պետական և մասնաւոր
մարկոյկներով յիշբէօ փութացեր
են առ Ամեն Ս. Պատրիարք Հայրն
Խաբէօ կէս ժամ ետքը խորսխե-
լով ժիւրիքներին մօտ՝ օտմանէն
դրօշակը պարզեր է. դրօշակ աշ-
ղեր են նաև Լոյտի իմփիդ շղեփ-
նաւն՝ որ Միկելիրսկանէ կողմար.
և Ս. քիլէ շղեփնաւն, որ մայրա-
քաղաքէս ելած էր. դրօշակ պար-
զեր է նաև տեղւոյն կառավարա-
կան պաշտօնատունն: Ս. Պատրի-
արք Հայրը պետական մակուիով,
որ ըրձապատեալ է եղեր բաղմա-
թիւ մակոյկներով, ելեր է ի ժիւ-
րիքէր. բոլոր հրաւիրակը ներկա-
յացուներ են նորին սրբազնու-
թեան, շնորհաւորութեան խօսքեր
ստորասանուներ են, և Ս. Պատրի-
արք Հայրը շնորհակալութիւն յայտ-
նուէր է աղգային երեսփոխանու-
թեան կողմանէ առ ինքն յուշում
վրտանալով իմանէ համար, և օրհնե-
ր է Աղգն ու երեսփոխանութիւնը:
Ուժգին ծափահարութիւններ ե-
լեր են: Տարտանելի Հայ և Յայն
սոցոյժը կողմանէ պատգամա-

տրուլթիւնք ներկայացրեւ են, Հայոց կողմանէ ուղերձ մը կարդացուեց է, և Հայ մանկուհի երգերէն : Ժիւրիդէր կէս օրին ճամբայ ելեր և կէշկազու հանդիպուեց, ուր ի շնորհաւորութիւն վուծածացեւ են՝ Հայ և Յոյն կղերականք և երեսելիք, կառավարչին փոխանորդն և զինուորական ու քաղաքական պատմօնատարք : Նոյն սրբազնութիւնն զամենքն ալ յարգանքով ընդունեւ, և Յունաց ու Հայոց եղբայրութեան ու սիրոյ վրայ խօսելով՝ գոհունակութիւն յայտնեւ Եւտրապոլի փոխանորդին, որ յոյն այցելուաց զլուր իւր իւր գտնուէր : Ս. Պատրիարք Հայրէն հրաւիրակայ մէկ քահանային ի փոխադարձ այցելութիւն զրկեւ և կառավարութեան պաշտօնատունն ու Յունաց մետրապօլիտարանը, և Երեկոյեան Ժամբ 12 ին, Ժիւրիդէր մեկնած ատեն, կէշկազուի ազգային վարժարանի աշակերտք երգեր են, և դարձեալ խուռն բաղմութիւն ժողովրդեան համախմբեալ է եղեր ծովաւորք : Ի Ժիւրիդէր երեսկոյեան սեղանն հանդիսաւոր և շքեղ եղեր է . Նորին սրբազնութեան տշկովմը բաղմը է Լոյս ընկերութեան ընդհանուր չըմիկ քննիչ Պ. Շուլճէ, և ձախ կողմը՝ Ժիւրիդէրի առաջին նաւասպետ Պ. Ճիւրլանի, Պառիկիկէր, Պ. Շուլճէ խառնութենէն դուրսխօսութեամբ մը բաժանակառավարեւ Եւտրապոլա Սուլթանի, Ս. Պատրիարք Հօր և Հայ Ողղին համար. Ս. Պատրիարքն ալ՝ Եւտրապոլա Սուլթանի, Հայ Աղղին և Հայ երեսփոխանութեան համար, և հետզհետէ բաժանխնրառավարիւրէն Ս. Պատրիարք Հօր, Լոյս ընկերութեան ընդհանուր անօրէն Պ. Թօրնիի, Պ. Շուլճէի և այլոց համար, և այս ամիսոյան քամակը են մեծագոյն կեցողենքով և բուռն ծափահարութեամբ : Ս. Պատրիարք Հայրը կրկին շնորհալուծութիւն յայտնեւ է, և Տ. Մարթիքն վարդապետ Անուշեան յիմեն. Տ. Եսայի Ս. Պատրիարք Հօրէն ողջոյն մատուցեր են Հայ Աղղին և երեսփոխանութեան :

Այս-Սեփեանցի հոգեբ. հասած էր
 Ժիւրիկէր երկուշարթի առաօտ,
 Ագրիւ 13, կայմին վրայ օման
 եան դրօշակ բարձրացուցած .
 ետմէ մ'աղբայինք երգովք, կեց-
 ցէներով և ծափահարով ետմէք
 լնդ առաջ ելան Շիրքէթի 12 թիւ
 ղողենաւով, զոր վարձած էին
 Ղուղղունճուղի աղբայինք, և
 որիչ շողենաւ մը՝ որ երուսաղի-
 մայ ուխտաւոր և պատիրարքա-
 կան հրաւիրակ Փանոսեան Դէ-
 րդէ Էֆէնտիի ընտանեաց կողմա-
 յէ էր։ Ս. Պատրիարք Հայրը՝ Ժիւ-
 ռիկէի վրայ կանգնած ողջոյն

տութաւ զոր տրմատին և զԸնկոյ :

ՆԵՒՔԻՎԱԳԻՏ ԽՈՐՀԸ, Ժամը 11¹/₂ ին
խորտին նեւտեք ժիւրիգէշ: Դուսմ
գափուէն մինչև եհնիդգալիւո, քա
ռորդ ժամու ճանապարհ, բիւ
բաւոր բաղմումթեամբ լցուած էին
բոլոր վիրացներն, տուներն ու
յատայգամներն, Պետական չոգե
մակուկաւ մը ի չոգենաւն փութա
ցին պատրիարքական Դեր. Տեղա
պահն, աղագային երեսփոխանա
կան ժողովոյ առեւնապետն, ե
Քաղաքական ժողովականք և Դեր.
Ս. Սիմեոն սրբազան՝ պատրիարքա
կան փոխանորդն երուսաղիմայ, և
չնորջաւորելով և բարի գալուստ
մաղթելով հրաւիրեցին: Բաղմա
թիւ նաւակներ շրջապատեցին ըզ
ծիրբիգէշ: Երբ նորին բարձ
սրբաղնութիւնն չոգենաւակը կը
մանէր, ծիրբիգէշի բոլոր կայմե
րը դօրաշարքեցան ինչպան հրա
ժեշտի ողունին, նաւակներէն ու
ցամաքէն կեցցէներու և ծախիւր
մեծագործք գալիններով ողբ կը
լինդար: Եհնիդգալիւի նաւամա
տուցին վրայ զնորին ամենապա
տուութիւնն ընդունեցին նար
Պէյ, Ալեքթեան և Ապահունի
սրբազաններն, Քաղաքական ժո
ղովոյ առեւնապետ պէյն, բազ
մութիւն վարդապետաց, քահա
նայոյ և թաղական խորհրդակա
նաց, նաւահանգստին հրամանա
տարն, ռախիվանապետն և ռախի
կանաց խումբ մը: Դարձեալ կը
ծափահարէր ժողովուրդն և ե
ռանդաղին կեցցէներով կը գո
ռայր: Ս. Պատրիարք Հայրը նա
ւահանգստին պաշտօնատան մէջ
սակաւ մի հանդիստ առնէն յե
տոյ, մեծաւ հանդիսիւ և թափու
րով, և եկեղեցական ու աղագային
երգովք պատրիարքական Մայր
եկեղեցին մաներով, բնմն եւու
և հայերէն ու թուրքերէն լեզուա
գործակալութիւն ու չնորջաւոր
լութիւն յայանեց՝ առ ինքն ուղ
ղեալ ամենայն վստահութեան և
յարգանաց ու մեծարանաց հա
մար, և բարեմարդելով օրհնեց
իղղն և Օգոստ. Սուրբանք: Անտի
հանգ. Տ. Ներսէս սրբաղանի գե
նեղմանն օրհնելէն յետոյ, դար
ձեալ երգովք և հանդիսիւ Պատ
րիարքարան ենելով՝ բաղմեցաւ
մեծ դահլճին ճակատն, ուր ի
չնորջաւորութիւն ներկայացան ե
րեսփոխանք, Քաղաքական ու Կը
րօնական ժողովոյ և Տեսուչ խոր
հրդոցոյ անդամք, Թաղական խոր
հրդականք, վարդապետք, քա
հանապք, զորս առ հասարակ սի
նով միմեքաներէն յետոյ, երուսա
ղիմատուն դնաց ի ճաշ և ի հան
գիստ:

Ուստի պարտաւիճել կատար-
ւեցաւ չորեքշաբթի, պատրիար-
ական Մայր եկեղեցւոյ մէջ յա-
ռնի Սղգպայն ժողովոյ, ի ներ-
այումբեան հաղարաւոր ժողովոր-

դեան: ժողովոյն ատենանք բաց-
ուեցաւ ժամը 4ին, նախագահու-
թեամբ Պատրիարքական տեղա-
պահ Գեր. Հօր. 81 երեսփոխանք
ներկայ էին. ատենապետ եղանակ-
եան էֆէնտի ծանուցանելով Ամեն.
Ս. Պատրիարք Հօր գալուստն, և
ի ճանապարհի՝ ազգայնոց և օ-
տարազեաց և տեղական իշխա-
նութեանց կողմանէ եղած մեծա-
րանքն, շնորհակալութիւն յայտ-
նեց ի դիմաց ժողովոյն. ապա
խումբ մը երեսփոխանք և վարչա-
կան ժողովոց դիւանք և Տ. Մատ-
թէոս եպիսկոպոս իղմիրեան, իր-
բեւ պատգամաւորութիւն՝ երու-
սաղիմատուն երթալով, Ամեն. Ս.
Պատրիարք Հօր առաջնորդեցին
յատեան ժողովոյ. համայն երես-
փոխանք՝ յոռնկայք ընկալան զնո-
րին Սրբազնութիւնն, որ ողջունել
և օրհնութեամբ բազմեցաւ նա-
խագահական աթոռին վրայ. Ա-
տենապետ էֆէնտի շնորհաւորեց
զնորին Սրբազնութիւնն՝ հակիրճ
ուղեբժով մը, և «Ահա Սրբազան
Հայր, Ազգին դէին ձեզ կը յանձ-
նեմք» ըսելով՝ Սահմանադրու-
թիւնը տարաւ տուաւ: Ս. Պատ-
րիարք Հայրն ոտք ելնելով, ինչ-
պէս նոյն համայն երեսփոխանք,
կանգնեցաւ աթոռին առջև, և ե-
րեսփոխանքի դարձնելով՝ ուր-
տեց, կարդալով Սահմանադրու-
թեան 4դ. յօդուածն, որ է «Ա-
ռաջի Աստուծոյ և ի ներկայու-
թեան Ազգային ժողովոյ» հրա-
ւարակաւ ուխտեմ հաւատա-
ւորման Տէրութեան և Ազգին,
«և ճշմարտապէս հսկել ազգային
«սահմանադրութեան անխնայ
«գործադրութեան»: Խորանին
վարագոյրը բացուած, և սեղանը
լուսաղարդեալ էր: Նորին Սրբազ-
նութիւնն ապա դարձաւ առ ե-
րեսփոխանութիւնն, պատրիարքա-
կան դաւադան ի ձեռին: Երես-
փոխանք և ժողովուրդն ցնծու-
թեամբ ծափեցին: Ս. Պատրիարքն
յարեց. «Այս ուխտը զոր Օսման-
եան բարեխնամ կառավարութեան
հաճութեամբ հաստատուեալ Ազգ-
Սահմանադրութիւնը որոշակի կը
պահանջէ, կատարելով առաջի Աս-
տուծոյ և առաջի պատկառելի
ժողովոյդ, իմ առաջին գլխաւոր
պարտականութիւնն կը կատարեմ»
հնազանդելով ազգային ժողովոյդ
որոշման և Վեհ. Սուլթանին հրա-
մանին:

«Կը խնդրեմ ի Ձէնք, ազնիւ
երեսփոխանք Հայոց Թուրքիոյ, որ
ինչպէս վստահութեամբ հաճեցաք
կոչել զիս յայս ծանր պաշտօն, այն
իշխանութեամբ զոր ստացած էք
ազգային սահմանադրութեանէն,
բարեհաճիք նաև օգնել ինձ Ձեր
խմաստուն ջանքեր և ազգօգուտ
որոշումներ, զորս ի գործ դնել
պարտաւոր եմ, և համաձայն այն
անյերիկ սկզբանց՝ զորս ազգային
սահմանադրութիւնն իւր մէջ կը
պարունակէ, հաւատարմով մնալ
միշտ, ինչպէս որ եմք արդէն, մեր
Օսմանեան բարեգութի կառավա-
րութեան, և անխախտ պահել Հա-
յաստանեայց Առաքելական սուրբ
և ուղղափառ եկեղեցւոյ դաւա-
նութիւնն ու աւանդութիւնները:

«Ամենազօրն Աստուած օրհնէ
մեր ամենուս ջանքերն որ յօգուտ
սուրբ եկեղեցւոյ և ազգին, օրհնէ
համայն ազգը, և իւր Աստուա-
ծային անշն ներքև պահպանէ
մեր Օգոստափառ և առատաբեր

Վեհապետն Սուլթան Համիտ Խան՝
Օսմանեան մեծագոր դահուն վրայ,
որոյ խնամքը դարուց ի դարս ան-
պակաս եղած է մեր ազգին վը-
րայէն, և որոյ շնորհիւ կը վայելեմք
մեր ներքին գործոց վարչութեան
աղատութիւնն»:

Երեսփոխանք և ժողովուրդն
դարձեալ ծափահարեցին, և Ս. Պատ-
րիարք Հօր բարեմաղթութիւններ-
ը կրկնեցին՝ «Կեցցէ Սուլթան
Համիտ կայսրը» գոչելով, և «Կեց-
ցէ Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք
Հայրն» յաւելով: Յետ այսորիկ
եկեղեցականք երգեցին «Ուրախ
լըր Ս. եկեղեցի» շարականը, և
կրօնական ժողովոյ անդամ Տ. Կա-
րապետ Աւագ-ճանայն «Փառք
քեզ Տէր Աստուած մեր» մաղ-
թանքն ըսաւ, աստուածային պահ-
պանութիւնը խնդրելով նաև Տ.
Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հօր և
ընդհանուր Ազգիս համար: Եկե-
ղեցականք միահամուռ երգեցին
նաև «Յօգնութիւն մեզ ժամանեալ»
շարականն ալ, և Ս. Պատրիարք
Հայրն «Պահպանել և Հայր մեր»
ըսելով օրհնեց ժողովուրդն, և
բաղմեցաւ:

Այս արարողութիւնէն յետոյ,
ատենապետ էֆէնտին ժողովին
մատոյց Բաղաքական ժողովոյ հը-
րաժարագիրը, բայց ժողովը խնդ-
րեց շարունակել մինչև ցետր ընտ-
րութիւն, և այս առթիւ վստա-
հութեան ու շնորհակալութեան
ըրեւ տուաւ:

Յետ այսորիկ, ատենապետը
փակեց ժողովոյ 1884 ի շրջանը,
տեղեկութիւններ տալով նորա
գործոց վրայ:

Երեսփոխանք շնորհակալու-
թեան քուէ տալով միանգամայն
Տեղապահ Գեր. Հօր և Մայր Դի-
ւանի բարեւոք պաշտօնավարու-
թեան համար, Ս. Պատրիարք Հօր
հետ ժողովուրդեան մէջէն անցան
եղան Պատրիարքարանի դահլիճն,
և անդ մի առ մի Նորին Սրբազ-
նութեան աջն համբուրելով շնոր-
հաւորեցին:

Այսպէս ահա ամենայն շրջով
անցան ամէն հանգէսը և արարու-
թիւններ, և մնաց պալատան և
Բ. Դրան ընդունելութիւնն: Այս-
պէս ահա կարգն եկաւ Ս. Պատ-
րիարք Հօր անկեցելու և գործակ-
ցելու: Հանդէսներով և բանիւր
միայն չլարգանար Ազգ մը, մա-
նաւանդ Հայոց Ազգին նման բաղ-
մակարօտ Ազգ մը: Ամէն Հայ պար-
տի գիտել, թէ ունի ազգային ի-
րաւունք և պարտք, և անհրա-
ժեշտ է սրտի մտօք ջանալ որպէս
իրաւանց նոյնպէս և պարտուող
կատարման համար:

Մայրաքաղաքի եկեղեցեաց
մէջ վաղը կընկնի Ամեն. Ս. Պատ-
րիարք Հօր անուան յիշատակու-
թիւնն: Ազգային վարչութեան
կողմանէ չըջարեալականաւ պատ-
ուիրուեցաւ համայն թաղական
խորհրդարանաց, և հեռագիր քաղ-
ուեցաւ դաւառներն, ինչպէս նա-
և առ Տ. Մկրտիչ կաթողիկոսն
Կիլիկիոյ և առ Տ. Թադատուր կա-
թողիկոսն Աղթամարայ:

— Պատրիարքարանի գործա-
կատար նրէնկեան Արարհամ է-
ֆէնտի հինգշաբթի ի պաշտօնէ
ծանոց Բ. Դրան Ս. Պատրիարք
Հօր ի Պօլս ժամանումն և սահ-
մանադրական ուխտն ընելը: Կը
լսեմք, թէ Բ. Դրան ալ կայսերա-

կան պալատան հետքերն է:
— Առ Ս. Պատրիարքն շնոր-
հաւորութեան գնացին կայսերա-
կան թիկնապահ Նէճիպ փաշա՝ որ
Կարնէն ծանօթ էր Նորին սրբազ-
նութեան, և ռուսական՝ ռուսա-
նական ու պարսկական դեսպա-
նատանց առաջին թարգմանք, և
հոռովմէական ազգայնոց Ս. Պատ-
րիարքին փոխանորդն: Յունաց Ս.
Պատրիարքն, ըստ սովորութեան,
անձամբ կերթայ ի շնորհաւորու-
թիւն մեր Ս. Պատրիարք Հօր,
Նորին սրբազնութիւնը կայսերա-
կան պալատն ու Բ. Դրան երթա-
լէն յետոյ, որ կարծեմք, առա-
ջիկայ շաբթու մէջ տեղի պիտի
նշենայ: Հակահասունեան աղ-
գայնոց մեծաւոր Հ. Լեֆիլէճեան
ալ ի շնորհաւորութիւն գնաց առ
Ս. Պատրիարքն:

— Դաւառներէն շնորհաւո-
րական հեռագիրք սկսան թափել
առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն:

— Երուսաղէմէն Ս. Պատրի-
արք Հօր ուղեկցեալ Տ. Գաբրիէլ
վարդապետ Անուշեան առաջիկայ
շաբթու մէջ կուղևորի յերուսա-
ղէմ:

— Մայրաքաղաքէս դնացող
պատրիարքական հրաւիրակք Տար-
տանէլի եկեղեցւոյ մէջ կընկնի
առաւօտ Ս. Պատրիարք մատուցա-
նել տուեր են Դերձակեան Տ. Ա-
րիստակէս եպիսկոպոսի, և Տար-
տանէլի ինչպէս նաև Կէլիպօլուի
ազգային վարժարաններն այցելե-
լով մէկ մէկ դուռնոր նուրբերն
հանդանակութեամբ: Յիշեալ հը-
րաւիրակք մայրաքաղաքէս մինչև
ի Տարտանէլ զուարճալի և հաճելի
ուղևորութիւն մ'ըրբեր են, և ճա-
շի ժամանակներն ուրախութեամբ
և եռանդուն բանախօսութեամբ
անցուցեր են:

— Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր
ուղեկցեց զովութեամբ կը խօսին
Պէրուլի Ս. Նշան վանոց բարե-
կարգութեան վրայ, և շնորհակա-
լութեան արժանի կը համարին
վանքին տեսուչ Իփէկեան Արթ.
Տ. Յովհաննէս վարդապետի բար-
եւոք պաշտօնավարութիւնն, որոյ
արդիւնքն է տեսնուած բարեկար-
գութիւնը:

— Սամաթիոյ Ս. Դեորդ հըր-
կիդեալ եկեղեցւոյ վերաշինութեան
գործը կը շարունակուի: Յոյս կայ,
թէ Յակոբեան Մեծ. Միքայէլ է-
ֆէնտի, որ գլուխ կանգնած է,
մեծ գիւրութիւններ պիտի ըն-
ծայէ:

— Տնտեսական խորհրդոյ եր-
կու անգամք, որոց մին զմիւսն
ամբաստանած է, և այս ամբաս-
տանութեան խնդրոյն վրայ բա-
ւական ծանօթութիւններ ու դի-
տողութիւններ հրատարակած եմք
քանի մը շաբաթ յառաջ, — Բա-
ղաքական ժողովոյ որոշումով, ութ
օր պիտի դադարին Տնտեսական
խորհրդոյ անգամակցութենէ, և
այս ութ աւուրց մէջ ամբաստա-
նողը գրով պիտի տայ իւր ամբաս-
տանութեանց կէտերն: Բաղաքա-
կան ժողովոյ այս որոշումն իբրև
անապուշտութեան և արդարապի-
րութեան գործ՝ շնորհաւորու-
թեան արժանի է: Արդարապիւր-
թիւն և անապուշտութիւն բարեյար-
դար վարչութեան հակառակ տա-
րբերք են:

— Չորեքշաբթի, Ազգային
ժողովոյ փակմանէն յետոյ, Բա-
ղաքական ժողովը պահ մը նիստ

ընելով նախագահութեամբ Ամեն.
Ս. Պատրիարք Հօր, ինչ ինչ ծա-
նօթութիւններ տուաւ ազգային
կարեւորագոյն խնդրոց վրայ:

— Կրօնական ժողովը առաջի-
կայ երկուշաբթի պիտի ընէ շա-
բաթական նիստն:

— Եւրոպիոյ Առաջնորդ Գեր.
Տ. Ներսէս Մ. վարդապետ Ասլան-
եան՝ երկուշաբթի մայրաքաղաքս
եկաւ ի դարման և յօգափոխու-
թիւն:

— Սրմաշի վանոց Հայր Տ.
Խորէն Սրբազան՝ մայրաքաղաքս
եկած է ի շնորհաւորութիւն Ս.
Պատրիարք Հօր: Նոյնպէս, Նի-
կոմիդիոյ հրաժարեալ առաջնորդ
Տ. Ստեփաննոս վարդապետ:

(Թղթակցութիւնք փոսթի)
Բաղաք. 14 Ապրիլ 1883: —

Տեղւոյս ազգային վարժարանի վի-
ճակը շատ դէժ է. հոգաբարձուք
և թաղականք ընտրուեցան ի ներ-
կայութեան կառավարութեան եր-
կու պաշտօնէից, և ընտրելեաց
ցանկը Սօփիա զրկուելով վարժա-
րանին հոգաբարձութիւնը վաւե-
րացաւ կրթական նախարարու-
թեան դիւանէն: Վարժարանի հա-
մար ամսական հանդանակութիւնը
տեղւոյս ազգայնոց իւրաքանչիւր
անձի կարողութեան համեմատ
բաժնուեցաւ. բայց զժառողարար-
քանի մը հարուստ ազգայնոց կող-
մանէ մերժուեցաւ իրենց յատկա-
ցեալ վարժարանի տուրքն ոչինչ
պատճառներով, և հոգաբարձու-
թիւնն ալ ստիպուեցաւ ուղղակի
իւր հրաժարականը տալ Տնտեսա-
քանի մը ժողովը ինչ պիտի ընէ:
Կարծեմ, վերջապէս օր մը մեր
վարժարանք ալ կառավարութեան
պիտի յանձնուին ի շնորհ տեղ-
ւոյս մը քանի երեւելի ազգայնոց:
Դալով աղկանց վարժարանի՝ հո-
գաբարձութեան ընթացքն յոյժ
ցաւալի է. 3½ տարիէ ի վեր վար-
ժարանը գոյուած է, և աշակեր-
տուհիք՝ զրկեալ ի կրթութենէ:
մինչև ցայսօր փողոցները կը շըր-
ջին. իսկ հոգաբարձութիւնն՝ ան-
տարբեր՝ վարժարանին կարուածոց
հասոյթներն ամէն ամիս կը հաւա-
քէ. ո՛չ ոք գիտէ, թէ 3½ տարիէ
հետէ ինչ բանի կը ծառայեն հա-
ւաքեալ դրամներն. հոգաբարձու-
պարաններէ լսած եմք, թէ ընկե-
րութիւնն 300 ֆրանք պատրաստ
գրամ ունի. բայց անհաւատալի
կը թուի մեզ, քանզի երեք ու
կէս տարիէ ի վեր վարժարանը
փակուած է. դժբաղդաբար՝ բո-
ղոքող մը չկայ, անտարբեր կեցած
է ժողովուրդը: Ահաւասիկ Պու-
լարիոյ համար Առաջնորդ մը ան-
հրաժեշտ է:

Դնշուք քիւն (Նիկոմիդիա). 10
Ապրիլ 1883: — Դուրսագլխէն Մարտ
12 թուով գրուած նամակ մը կար-
դայինք 1934թ. թիւթիւ մէջ, իբր
ի հերքումն դիւղէս տրուած տե-
ղեկութեանց: Կը գրէ, թէ վար-
ժարանք միշտ բաց են անդու-
լանքն հոգաբարձուաց. նամա-
կագիրն արդեօք մի անգամ այ-
ցելած է դիւղիս վարժարաններն.
հոգաբարձութեան անունն ան-
գամ չկայ գիւղիս մէջ. միշտ թա-
խանձանք կը խնդրուի Թաղական
խորհրդէն, որ հոգաբարձութիւն
մը կազմէ. գիւղիս մէջ գտնուա-
ծը նախալրութեան մ'է անկարգ
վիճակի մէջ: Նամակագիրը կը

ծանուցանէ, թէ Թաղական խոր-
հրդակ չնայ ոմանց և այլոց տը-
լայք բնաւ բողոքականաց դպրոց
չեն երթար. կը հարցունեմ, թէ
ուրեմն որո՞ց են այն տղայք, որոց
մէկ մասն բողոքականաց դպրո-
ցէն հանուեցան ծնողաց կողմանէ
առ ամթոյ, երբ լրագրաց մէջ
հրատարակեցաւ թէ օտար դպրոց
կը զրկեն, և արդ տակաւին խումբ
մը տղայք բողոքականաց վարժա-
րանը կը յաճախեն: Դալով գիւ-
ղիս եկեղեցւոյ գոց լինելու լրոյն,
ևս ալ կը բողոքեմ՝ նամակագիրն
հետ. բնաւ գոցուած չէ եկեղե-
ցին, և այդպիսի լուր մը գիւղէս
և ո՛չ մի ազգային լրագրոյ հաղոր-
դուած չէ. արդեօք որո՞յ դրոք-
մամբ հրատարակեցաւ այդ լուրն:
Իսկ ի բողոքականութիւն յարող-
ներն, 7 հոգի, այժմ թէ՛ ժողո-
վարան և թէ՛ եկեղեցի կը յաճա-
խեն, չիշխելով թէ չեն կարող ծա-
ռայել երկուց տեղանց: Մեք ևս
կը խոստովանեմք, թէ շնորհակա-
լութեան արժանի է Թաղական
խորհրդոյ ատենապետ Մ. Օդէն-
տիսն էֆէնտիի ջանասիրութիւնը.
գանձապետութեան պաշտօնն ան-
խերի կատարելով՝ գոհացուցած է
զիւղիս հատարակութիւնն. թէ
զբաղմանց պատճառաւ կամ վըշ-
տանալով հրաժարի, այլ ոք չպի-
տի գտնուի յանձնառու: Գուրո-
պէլէին նամակագիրը, փոխանակ
Դընճըրտի ազգային վիճակին վը-
րայ միտք ու գրիչ յոգնեցընելու,
թո՛ղ իւր բնակած գիւղին ազգա-
կին վիճակին բարւոքման հոգ
տանի: Մ. Ն. Սօֆիւն:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կրտսի, թէ ի Լոնտոն գըտ-
նուող Հասան Ֆէհմի փաշա՝ պաշ-
տօնը լրացընելով, ուղևորեք է ի
Պօլս, ըստ հրահանգի Բ. Դրան:

— Կառավարական համայն
պաշտօնակալաց Մարտ ամսաթի-
շակին թաղիսումը կըսկսի այսօր:
— Կրտսի, թէ Լիզպոնի օս-
մանեան պետական պիտի անուանի՝
մայրաքաղաքիս ուսումական դես-
պանի խորհրդական Պ. Օնու:

— Մայրաքաղաքէս եւրոպա-
կան լրագրաց գրուած է, թէ Բ.
Դուր Փարիզի օսմանեան դեսպա-
նին հրահանգներ զրկեր է՝ Ե.
գիտատի գաղղիական խափանեալ
լրագրոյ խնդրոյ կարգադրու-
թեան համար:

— Սէլանիկի կողմերն երեւան
երբ են Պուլղար ասպատակաց
երկու խումբք, իւրաքանչիւրն
30-60 հոգիէ բաղկացեալ: Ասոնք
սկսեր են փնտել ժողովուրդեան, և
կառավարութիւնն իսկոյն ձեռք
առեր է պէտք եղած միջոցներն:

— Վանէն կը գրեն, թէ գոր-
ծաւոր դասէ 63 նետորականք և
17 հայազգիք մօտերս Ռուսաստա-
նէն վերադառնալով, Ալա-տաղի
կողմերէն անցած ատեն, խեղճե-
րուն վրայ ձեռն հիւս մը գահա-
վիճելով՝ 39 նետորականք և 16
հայազգիք զոհ գացեր են. և թէ՛
ողջ մնացողները չընկալով հանել
նոցա մարմիններն, և նոցա վրայ
գտնուած 800 լիւրայի չափ գումա-
քը, կառավարութեան հաղորդե-
րն, և ժամտարմանը զրկուեր են
դրամներն ու բեռները վերցընել
պահպանելու, և ապա ժառան-
գորդաց յանձնելու համար:

— Առաջին աստիճանի Մէճի-

տիկէ ակահաւիտ արտաւանդան
արուեստը՝ Սուրբիոյ կուսակալ Ա.Տ.
մէտ Համարի փաշայի :

— Բարձրատիկան զինուորաւոր
կանայ խումբ մը՝ որ Տարտանէ
զրկուած էր ի քննութիւն ամբողջ
թեանց, վերադարձու մայրաքաղաքս :

— Ծովային նախարարութիւնը
կը բանակցի եւրոպական գործա-
րանաց հետ՝ քանի մը հարիւր ծու-
վառու մը գնելու համար :

— Ի Տիարապէ վեր մօտեցա յարդ-
առատ անձրիի մը ժամանակ
տուն մը վրէժելով 7 հոգի վրտա-
կաց ներքեւ մնացեր և երկուքը
զոհ գնացեր են :

— Անտիպալ Յունաց հան-
գուցեալ Պատրիարք Տ. Յեղիմիոս
70000 իւրացի հարստութիւն լի-
զեր է :

— Տպագրական վերատեսչա-
թեան կողմանէ բողոքողին արգի-
ւեցաւ լրագրաց՝ Յաւելուած հը-
րատարակել :

— Ներքին գործոց նախարարու-
թիւնը չընդգրկեալն ալ պատ-
ուիրեց դաւառական վարչու-
թեանց, որ մինչև մէկ ամիս գոր-
ծադրեն Բ. Դրնէն իրենց արուած
հրահանգներն և թէ՛ հակառակ
վարուողները խտրու պիտի պատ-
ժուին :

— Հրէայ լուսնայափոխ մը՝ որ
Գառըղիւզի վերջին անցքէն հե-
տէ խելագարած էր, երկու օր
յառաջ ինքզինքը տանը վերնա-
յարկէն վար նետեր, և կուրծքը
ջախջախելով՝ մեռեր է քիչ մը
ետքը :

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Կ. Պոլսի 20 Ապրիլ 1883
Օսմանեան Բաղրիւթէ . . . 16—3
Բուսթիլի իրկաթուղի . 39—

ՈՍԿԱՌՅԱՆ ԶԱՂԱՅԻՐ (՝)

Թեմին մէջ իսկ եւ իսկ լուր կաւ,
թէ ջաղագպան իւր մի կատարու-
թեան ժամանակ ինքզինքն սպաննած
է : Պատուով թողեցին թեմին գերեզ-
մանատան մէջ. սակայն Գրիսթին եւ
Սալոմէ վրան քաղ չձգեցին, Բայց յայ-
մանէ Գրիսթին իւր արտին վրայ ծան-
րացաւ գաղտնեայ համար Սալոմէի բան
մը յայտնած էր, որպէս զի հորը պատ-
կերը ջինջ եւ յարգելի մնայ աղկիւն
հոգւոյն մէջ : Այս նպատակաւ, մի-
այն խորհրդաւոր անտուկը բացաւ, ա-
նոր մէջ գտաւ ամուսնոյն խնայողու-
թեանց արդիւնքը երկու բաւական
ստակ, եւ յետոյ օտարականին հարց-
տուութիւն, որ դեռ ամբողջ պահուած
էր, եւ որ այն ատենի համար մեծ գու-
մար մ'էր : ապա թղթապանակ մը, ո-
րուն մէջ կային այն ամէն թուղթի-
քը, յորս դժբաղդ ճանապարհորդին
անունն ու հայրենիքը նշանակեալ է-
ին : Գրիսթին որոշեց զրկել զայս ա-
մանակ առ ազգականս վախճանեալ օ-
տարականին եւ ներսին հայելի, եւ
յետ այս որոշման գործադրութեան
վաճառել ջաղագքն եւ Սալոմէի հետ
երթալ ընտանիքին հաստատել ան-
ժամօթ երկրի մը մէջ, եւ անդ ջեր-
մանադարձար անցուցել իւր կենաց
մնացորդին : Այս յուսար, թէ որդւոյն
բաղդն իւր բաղդէն նուազ տխուր պի-
տի լինի : կուզէր գտնել տեղ մը, ուր
ջաղագպանին անունն երբեք լսուած
չլինի : բայց Աստուծոյ կամքը տար-
բեր էր յայտ մասին եւս : այսպէս
դատուութեամբ անցուցած 24 տարուան
ամուսնութիւնը խանգարած էր նորա
առողջութիւնը : Ժամայապէս հիւանդա-
ցաւ, եւ իւր ամուսնոյն պատճառած
չարեաց կարելի եղածին չափ հատու-
ցուած մ'ընելու փափաքն ստիպեց զին-
քը վերջապէս յայտնել Սալոմէի ա՛յն
չար գաղտնիքն, եւ ապա աւանդելով

Թրամուէյ	1. 0. 2-65
Օսմանեան իւրան 100 զրուշէն	
Մէճիպէ	108—
Մէճիպէ	99—
Հինգնոց	102—20
Վեցնոց	102—30
Բուլի թղթադրամ	9—36
Բուլի արծաթ	89—30
Ռուսիոյ թղթ	90—45
Գաղղիական իւրա	87—30
Անգղիական	110—25
Գրիսթ	51—40

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

— Վերջին մէկ երկու տուրց
մէջ Աֆղանեան խնդրոյն վրայ հա-
ւած հեռագրական տեղեկութիւնք
յորս կուտան, թէ խնդիրն հուսի
ուրեմն խաղաղութեամբ պիտի
վերջանայ :

— Պատին ի Հոմ հրաւիրեր է
իրանտիոյ եկեղեցականներն, կը-
րօնական և մասնաւորապէս կըր-
թական ինչ ինչ խնդրոյ վրայ խոր-
հրդակցելու համար :

— Գերմանիոյ կայսեր ծննդ-
դեան տարեդարձին տաթիւ, գիւ-
ղացի մը նորա ծննդեան 1797 թը-
ուականը կրող դրամներէն հատ
մը ընծայեր է Հնորհաւորութեան
ուղերձով մը : կայսրն ալ փոխա-
դարձաբար, 1883 ի Մարտի 20 ին
կիսուած դրամներէն հատ մը առ-
ւիչեալ գիւղացին զրկեր է Հնոր-
հակութեան թղթով մը :

— Լոնտոնի լրագրաց ոմանք
հրատարակած են, թէ Անգղիոյ
թագուհին ինքնագիր նամակաւ
մը խնդրեր է Ռուսիոյ կայսրէն՝
խաղաղասիրութեամբ և իրաւա-
խօսութեամբ վերջ տալ ամբիշա-
նեան խնդրոյն :

— Պուրէշէն լուր ելած է,
թէ Անգղիոյ կառավարութիւնն ի
ծածուկ լուր զրկած է Դանուբի
նաւահանգիստները գտնուող անգ-
լիական ամուսնոյն քով թաղուեցաւ :

Սալոմէ միայնակ մնաց աշխարհի
մէջ. չունէր ազգական ոչ հեռուոր
և ոչ մերձաւոր, յորս վտանքը իւր
մանկութեան ընկերները մօրը տեղը
չէին կրնար բռնել : իւր հօրն երկար
հիւանդութիւնն և մօրորութիւնն ըս-
տիպած էին զորքը՝ նուազ յարաբերու-
թիւն ունենալ գիւղին բնակչաց հետ :
Բայց ունէր բան մը, որ ամէն բանէ
աւելի կարծէր, այն է՝ ջերմասրտից հա-
ւատք մը և հաստատ ջոյ մը յԱստու-
ուած՝ որ զմեզ երբեք չըքաներ : Ոսկե-
ւոյ ջաղագքին խտուրթիւնն և մշտն-
ջենական առանձնութիւնն ու տաղա-
կութիւնը նորա բնութիւնն ու բարեք
կարի յոյժ լուրջ ըրած էին : անկարող
էր տկարանալ այն գործին մէջ՝ զոր
մայրն իրեն յանձնած էր, եւ արծանի
էր սոյն պաշտօնին : Երբ մօրը մահ-
ուան մահճին քով ծուկը դրած՝ տե-
սաւ որ նա կը տարակուսէր իւր քա-
ջարտութեան և զօրութեան վրայ,
գոչեց « Մայր, դու ի գուր չուսու-
ցիր ինձ՝ երկնչիլ յԱստուծոյ : Վերջը
մանկութեան հետեց ցոյցած եմ : Ինք-
զինքս կը յանձնեմ միւր երկնային Հօր
և կարելի է որ կը ճաննամ զաշխարհ
անդը քան զաշխարհութիւն ձեր : հան-
գիտ եղի՛ր, ամէն բան յաջող պիտի
երթայ Աստուծոյ օգնութեամբ, եւ եւ
թէ օր մը վերտախ տեսնեմ զքեզ երկ-
նից մէջ, պիտի փնտեմ տեղ մը քու
քով, վասն զի անդ աւելի լաւ պիտի
ըլլամ քան այս թշուառութեան աշ-
խարհի մէջ » : Խօսքին յաջորդեց ի
մօտոյ գործը, խեղճ Գրիսթին հաղի-
թէ թաղուած էր, հետամուտներ բաղ-
մութեամբ վաղցին՝ փափաքելով տի-
րել ջաղագքին, որ թէպէտ մեկուսա-
ցեալ վիճակի մէջ էր, բայց ունէր ար-
ժեք և բաց յայտնանէ՛ կը բնակէր ջա-
ղագքին մէջ մանկամարդ և համակ-
րելի օրիորդ մը՝ Գրիսթին խնայող
զուլթեանց ժառանգորդ : Երբ տեսն
թէ որքը կը ճանէր քաղաքավարու-

ղիական ջաղագրութիւնը՝ երկու այժ-
մէն Սե. ծովէն, որպէս զի պատե-
րապէ՛ ծագած ատեն յանկարծ
ևս ոտկան նուազ չպատահին :

— Ներքին (Հնգ-կատան) ինք.
նօրէն կառավարութիւնն ի վէն կա-
շեր է 12000 կուրքա՝ որ լեռնա-
բնակ քաջ ցեղ մ'է, պատերազմի
ատեն Անգլիոյ գործակցելու հա-
մար :

— Չարին հրամանաւ, Բողո-
նիոյ համայն նախակրթարանաց
մէջ ամէն դասը պիտի հետեւն
լեզուաւ պիտի աւանդուին ի բաց
տեսալ կրօնի դասն : Արդէն ա-
ռաջին և երկրորդ կարգի վարժա-
րանաց մէջ ուսուցիչն է դասախօ-
սութեանց լեզուն : Դարձեալ, հը-
րամանաւ Չարին, Բողոնիոյ հա-
մայն խախտաներն, յառաջ քան
զպաշտօնակալութիւն, իրենց քըն-
նութիւնները ուսուցան լեզուաւ
պիտի տան :

— Ի Հոմ, առաջիկայ ամսոյ
3 ին պիտի գումարի առողջապա-
հական միջազգային դեռապանա-
խորհուրդն : Իտալիոյ կառավա-
րութիւնն անցեալ շաբթու հրա-
ւիրագրեր ուղղեց առ կառավա-
րութիւնս, ի մանակցութիւն :

— Ամսոյ 12 ին, Լոնտոնի ծու-
կային պաշտօնատան մէջ պայ-
թում մը տեղի ունեցեր է դիւ-
ուածով :

— Ռուսիոյ ջաղագրական ըն-
կերութիւնն անցեալ տարի զուտ
չափ ունեցեր է 1½ միլիոն ռուպլի :

— Քրիսթիանի մէջ նաւաշի-
նութեան գործը մեծ փութով յա-
ռաջ կը տարուի : Կրուսի, թէ չա-
բայթ մ'ետքը պատրաստ պիտի
գտնուին 53 մարտանաւք, մեծ և
փոքր :

— Միջերկրական ուսուցան

նաւատարմիւն ի Պալմիրի կը հա-
մախքի, ի հարկի պատերազմի
պատրաստ գտնուելու համար ընդ-
էմ Անգլիոյ :

— Անգլիոյ կառավարութիւնն
ուզեր է վարձել կամ գնել Իտա-
լիոյ ջաղագրական ընկերութեան
երեք մեծ ջաղագրականք : Բայց
սակարկութիւնն ետ մնացեր է՝
Իտալիոյ կառավարութեան մէկ
անօրինութեամբ :

— Կրուսի, թէ Թուրքի մահ-
մետական բնակչաց մէջ մեծ յու-
զում տիրած է այս օրերս՝ վար-
չական նոր օրէնքի մը հրատարու-
կութեան պատճառաւ, զոր Գաղ-
ղիոյ կառավարութիւնը պատրաս-
տեր է : Կրօնականաց ու գրագի-
տաց երևելիք ժողովուրդով՝ որո-
շեր են խնդրել Պէշէն, որ այդ օ-
րինաց գործադրութեան համար
հաւանութիւն չտայ, ապա թէ ոչ՝
մահմետական ժողովուրդը պիտի
հարկադրի գաղթել :

— Աւստրիոյ առժամեայ վար-
չութեան ներքեւ գտնուող Պօնա-
յի և Հէրսէրի գաւառաց մար-
դահամարն՝ որ 1879 ին կատար-
ուեցաւ, ճիշդ համարուելով՝ նոր
մարդահամար մը սկսաւ :

— Հետաքրքրական խնդիր է
թէ Պարսից կառավարութիւնն ինչ-
պէս պիտի վարուի, երբ պատե-
րապէ՛ ծագի Անգլիոյ և Ռուսիոյ
մէջ : Ըստ ոմանց՝ կը հաւանի որ
ուսուցան զօրքը Պարսիստանէն
անցնի : Իսկ ըստ այլոց՝ 50000 զօրք
կառավարի Անգլիոյ ընդդէմ Ռու-
սիոյ : Յայտնի է, թէ իրարու հա-
կառակ եղող այս երկու լրոց ո՛րն
ստող է : Բայց ոտուգուած է,
թէ Անգլիոյ և Ռուսիոյ կառավա-
րութիւնք, երկուքն ալ ի Թէհ-
րան մեծապէս կը ջանան՝ Պարս-

կատանի կառավարութիւնը շա-
հելու և անոր օգնութիւնն ու
գիւրութիւններն ստանալու հա-
մար :

— Ի Մարաղի հրացանի բըռ-
նուեցաւ Լորագինսքի անուն հա-
րկապետ մը, որ վերադարձ էր
գնդապետն՝ իրեն արուած պատ-
ժոյ մը վրէժը լուծելու դիտմամբ :

— Ռուսիոյ համակիր Թիւրք-
մէնք հետեւեալ խմատով յայտա-
բարութիւն մը ցրուեր են Սֆիդա-
նուտանի մէջ : — « Գիտե՛ք, թէ
վախճանեալ է միւր Շիր Այի բարե-
կամ էր Ռուսիոյ, և անկեղծա-
բար խորհուրդ կուտար Թուրքիոյ՝
հաշտուիլ Չարին հետ : 1879 ին,
երբ անգլիական զօրքն Աֆղանիս-
տան կը մտնէր, Շիր Այի օգնու-
թիւն խնդրեց Բեղրադուրկէն, և
անշուշտ պիտի կատարուէր խնդ-
րը, եթէ Չարն յանկարծ չմեռ-
նէր : Մերթի բնակիչք կամաւ ըն-
դունեցին հպատակիլ Չարին, գի-
տելով թէ ոչ ոք կրնայ դիմա-
դրել նորա զօրութեան, Աստուած
հրամայեց, որ սուրբ քաղաքն
Միւրադադ Ռուսիոյ իշխանութեան
ենթարկուի : Աֆղանք Ռու-
սիոյ և հեռացէ՛ր ճիւղալիքն : Մօտ
է ժամանակն, յորում տիգրանք
կըրն մէկ ընտանիք պիտի միա-
նան Թիւրքմէնաց հետ : »

— Իտալիոյ մէկ գիւղին և Գա-
հիլի մէջ քոյրեայի երեան երե-
ուն զրոյցն՝ անհիմն է :

— Գաղղիոյ կառավարութիւնն
որ բողոք բառնալով Պոսթրի Է-
թիսիէն լրագրոյն տպարանին
դուռն եզկապտական ոտտիկանու-
թեան կողմանէ բռնի կոտորուելուն
համար, ծանուցագրով մը փո-
խարկնութիւն կը պահանջէր, տես-
նելով թէ եզկապտական իշխանու-

նաւատարմիւնն, որ կենդին իւրան
վրայ՝ նոր ծագող արեգական առաջին
ճառագայթներն ուղղուելու համար :
Փայլուն աստղն յայտն պահու
զգեցաւ : Իսկ բոլոր պայծառութիւնն, և ճա-
նապարհորդուհոյն խոնաւ աչաց մէջ
թափանցելով լոյսը ներմուծեց նաեւ
նորա սրտին մէջ ճանապարհորդուհոյն
ձեռքին իսկական իրար եկան, և աչ-
քերն յերկինս վերցնելով՝ սկսաւ օրհ-
նութեանց երգեր բռնել : « Ինչո՞ւ, գո-
չեց Սալոմէ, ինչո՞ւ Աստուծոյ խոս-
տանքին ինձ համար ալ չլինին : Եւ
էրանական Աստուած ըսած է թէ
չպիտի լքանէ երբեք զանոնք որ կը
յուսան ինչքն : » Ապա սրբելով արտա-
սուքն շարունակեց ծանրան քաջու-
թեամբ :

Սալոմէ օր մը, ի կենդանութեան
իւր ծնողաց, Ոսկեւոյ աղբիւրէն ջուր
երկրու գնացած և անդ հանգիւյսած
էր օտարականի մը՝ որ իրմէ խմելու
ջուր խնդրեց : Օտարականը բազում
ջուր խմելէ վերջ, վասն զի այն օրը
կիրիլ տաքութիւն մը կար, մանկա-
մարդ աղկիլը գնացած, և ուրիշ գա-
լը, իւր ծնողաց անունները, և նոյն
առանձնութեան իրեն հանելի կամ ան-
հաճոյ լինէն հարցուցած էր :

« Իմ զարգացան ընկերներս ալ մի
և նոյն հարցումը ուղղած են ինձ, »
պատասխանեց Սալոմէ, « Բայց չեմ հա-
կարար ըսածնին : Ես միշտ գոհ եմ
արդարեւ կիրթման ի գիւղ սորվելու
համար նոր բաներ, և տեսնելու հա-
մար անդ ծանօթներ : Բայց կը դառ-
նամ հաճութեամբ, եւ երբ լսեմ ջա-
ղագրին չաչիւնն և տեսնեմ զարձեալ
բարի մարդ, երջանկութիւնս կատար-
եալ կը լինի » :

Օտարականը յայնժամ նկատեց
Սալոմէի վրայ տխուրի մը, յորում կը
նշմարտէր այնպիսի համակրութիւն մը,
այնպիսի բարութիւն մը որ երբեք չէ
կրցաւ մոռնալ զՍալոմէ : Օտարականը
բարի խրատներ խօսեցաւ և կայցե-

լէր երբեմն սոյն տեղերն : կը սիրէր
չընդադալ սոյն լեռանց մէջ՝ հաւաքե-
լով բոյսեր, քննելով քարերն և հան-
գիտ տանիւղ երկար ժամանակ Ոսկեւոյ
աղբիւր քով : Յայնժամ երբեմն Սալոմէ
անոր հանգիւյսելու և նորա հետ խօ-
սակցելու հաճոյքը կուենար, և կը
նշանակէր այն տեղերն յորս օտարա-
կանը կրնար գտնել այս կամ այն ծա-
ղիկն որը ստարկայ էին իւր խոզար-
կութեանց : Սալոմէ կը զարմանար որ
սոյն ծերունին մեծ հոգ և խնամք և
նշտաքրքրութիւն կընծայէր բոլոր քա-
րանց և բուսոց : և կը մտածէր թէ
օտարականն աւելի լաւ բան մը ըրած
կը լինէր, եթէ տունը կենար և մի-
շտ ան տեղականքը չյոգնէր : Երբ
Սալոմէ իւր զարմանքը յայտնէր օտա-
րականին, նա կըսէր թէ Աստուած
կուզէ ինքզինք ճանչցնել իւր գոր-
ծովք, որք մեծ են և ևն աղբիւր
միշտ նոր հրճուանաց : կըսէր թէ Աս-
տուած ոչ միայն Ս. Գրքը մէջ կարդա-
լով կը ճանչցուի, այլ նաեւ բնու-
թեան մեր աչաց առջեւ պարզած ա-
ռարկանքով : օտարականը Սալոմէի
տեղեկութիւններ կուտար բնութեան
սքանչելեաց վրայ : Այս այցելութիւնք
և խօսակցիւն Սալոմէի հոգւոյն համար
բողբովին նոր աշխարհ մը բացած էին
Սալոմէ համակրած էր սոյն նոր բարե-
կամին, և ինչ ինչ մանրամասնութիւն-
ներ տուած էր իւր կենաց և Գոր-
հիւանդութեան վրայ : Օտարականը
չուզեց տեսնել հիւանդը, բայց ման-
կաւարդ աղկիւն աղօթել պատուիրեց,
ըսելով թէ այսպիսի պարզապէս մէջ
աղօթք և աղաչանք են միայն օգնու-
թիւն : Անցան այսպէս մի քանի տա-
րիներ, յորս Գրիսթին կորհնէր զԱստու-
ած՝ իւր սիրեցեալ աղկիւն բարե-
կամ մը զրկած լինելուն համար : Գը-
րիսթին մահուան ատեն Սալոմէի վրայ
պարտք մը դրած էր : այդ խեղճ որբը
իւր բարեկամէն դատ որբ կրնար
գիմել :

